

Nr 788

Av herr **Spångberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 90, med förslag till lag om allmän försäkring, m. m.

Då ATP-försäkringen genomfördes utestängdes löntagare, som bor i Sverige men har anställning i något av grannländerna, från rätt till försäkring för inkomst av sådan anställning. I motion II: 596 år 1961 yrkades på förslag till lagändring så att dessa bleve berättigade till tjänstepension för inkomst i något av grannländerna. Motionen avsågs.

Andra lagutskottet framhöll att en pensionering av dessa löntagare skulle medföra avvikelser i jämförelse med andra ATP-försäkrade löntagare. Uppenbart blir det så, men att svårigheterna blir så betydande att man helt enkelt måste utestänga dem från tilläggs pensionen är uteslutet. Alla erkänner säkert betydelsen av att den nordiska arbetsmarknaden blir så smidig att den möjliggör för den enskilda människan att ha anställning helt, delvis eller periodvis i grannlandet och därvid komma i åtnjutande av den ålderdomstrygghet m. m., som genom pensionsförsäkringen kan grundas på den totala löneinkomsten från Sverige och grannlandet.

Beträffande den allmänna principen rörande social trygghet för dessa löntagare kan hänvisas till det svar socialministern lämnade den 12 mars 1957 på en fråga i andra kammaren rörande sociala förmåner. Han yttrar bl. a.

Som allmän regel gäller att en svensk medborgare åtnjuter de svenska sociala förmånerna för sig och de sina så länge han bor i Sverige, och detta även om han helt eller delvis arbetar och betalar skatt utomlands, t. ex. i Norge. Han får sålunda folkpensioneringens förmåner, om han är mantalsskriven här i landet. Likaså har han rätt till sjukförsäkringens förmåner, eftersom han är bosatt här. Vid beräkningen av sjukpenningens storlek tar man hänsyn till hans totala arbetsförtjänst, alltså även till vad han tjänar utomlands.

Att inte ATP-förmånerna tillämpas på samma sätt, torde bero på att arbetsgivarens skyldighet att betala ATP-avgifter inte kan föreskrivas för utländska företag. Denna fråga bör emellertid kunna lösas rent praktiskt efter flera tänkbara alternativ. Möjligen måste ett visst ansvar läggas på den försäkrade, som i sin tur har att finna lämpligt avtal med arbetsgivaren rörande avgift för försäkringen. Försäkringen torde komma att medföra ett registerförfarande, som något avviker från löntagare enbart från Sverige. Detta skulle i så fall lätt kunna anslutas till sjukförsäkringen, som

nu handhar registrering av försäkrade i Sverige och registrering av löntagare, som är sjukförsäkrade i Sverige på grundval av den sammanlagda löneinkomst, som erhålles i Sverige och utlandet. Uppgift över den pensionsgrundande inkomsten bör lämpligen kunna erhållas samtidigt med den för sjukförsäkringen grundade inkomsten, som f. ö. är helt jämförbara.

Anslutningen till försäkringen kan tänkas antingen individuellt eller kollektivt. Båda försäkringsformerna tillämpas redan, då enskilda företagare redan nu är försäkrade individuellt. Det bör lämnas åt Kungl. Maj:t att utforma lämplig föreskrift i detta sammanhang.

Beträffande avgifter skall man kanske inte alldeles bortse från att svenska arbetsgivare betalar ATP-avgift för utländska arbetare i Sverige, för vilka dock ej utgår pension här.

Ett starkt skäl varför riksdagen nu bör ta ställning till denna fråga finner man i socialministerns svar den 27 nästlidna mars på en interpellation, då han anvisar motionsvägen under framhållande av att frågan då blir föremål för statsmakternas ställningstagande inom kort tid.

Då det knappast föreligger någon möjlighet att nu i motion utforma förslag till författningsändring bör hemställan därom göras till regeringen.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen hos regeringen anhåller om att förslag snarast framlägges till sådan lagändring, att svenska medborgare som bor i Sverige blir berättigade till tjänstepension för inkomster i något av grannländerna.

Stockholm den 3 april 1962

Aug. Spångberg